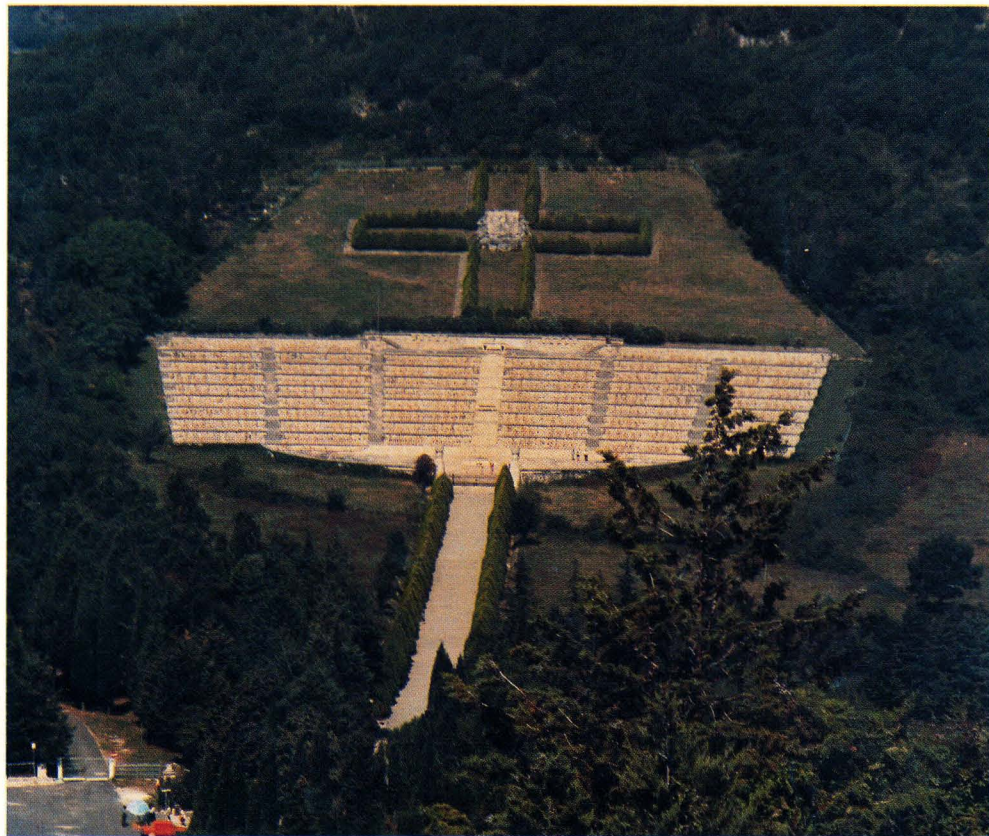

POLSKIE CMENTARZE WOJSKOWE WE WŁOSZECH
CIMITERI MILITARI POLACCHI IN ITALIA

SAN LAZZARO DI SAVENA - LORETO
MONTECASSINO - CASAMASSIMA

(POZA NAKŁADEM)
(COPIA IN OMAGGIO)

MINISTERSTWO OBRONY

KOMISARIAT GENERALNY DS PAMIĘCI POLEGŁYCH NA WOJNIE

MINISTERO della DIFESA

COMMISSARIATO GENERALE PER LE ONORANZE AI CADUTI IN GUERRA

Via XX settembre, 123/a - 00187 Roma - tel. 06 4735 5115 / 06 4735 5117 fax 06 4735 3614

Edizione 1997

POLACY WE WŁOSZECH

Dnia 1 września 1939 roku Polska została zaatakowana przez wojska niemieckie, zaś 17 września tego samego roku rozpoczęła się ofensywa wojsk sowieckich. Polska została zajęta przez dwóch agresorów, a jej najlepsi synowie pozostali na polach bitew, albo dostali się do niewoli na długie i ciemne lata okupacji.

W 1941 roku polski rząd na emigracji podpisał z rządem ZSRR Umowę, która pozwoliła na zwolnienie z sowieckich łagrów zdziesiątkowanych polskich jeńców wojennych. Generał Anders przystąpił do formowania wojska polskiego i zwrócił się z apelem o wstępowanie do niego ochotników rozsiansych po niezmierzonych przestrzeniach ZSRR.

W 1943 roku oddziały ewakuowanej ze Związku Sowieckiego Polskiej Armii na Wschodzie utworzyły w Iraku wspólnie z oddziałami Armii Polskiej z Palestyny (3 Dywizja Strzelców Karpaccich, Brygada Czołgów i in.) II Korpus Polskich Sił Zbrojnych pod dowództwem generała Władysława Andersa.

Zgodnie z planami sprzymierzonych miał być on skierowany do walk na Półwyspie Apenińskim w ramach powiązania działań Armii Krajowej i Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie z armiami alianckimi.

Jesienią 1943 roku II Korpus został przeniesiony najpierw do Palestyny a później do Egiptu, skąd w 5 rzutach morskich przewieziono go do Włoch.

Od stycznia do kwietnia 1944 roku uczestniczył w składzie 8 Armii Brytyjskiej w walkach nad rzeką Sangro, a następnie został przesunięty pod Monte Cassino.

W zmaganiach o zdobycie Monte Cassino i przełamanie fortyfikacji niemieckich blokujących dalszą ofensywę aliancką na Rzym i północ Włoch uczestniczyły wojska sześciu narodów. Walki trwały od stycznia 1944 roku i dopiero dwa ciężkie natarcia II Korpusu między 11 a 18 maja 1944 uwieńczone zdobyciem wzgórz cassińskich i miasta Piedimonte przyniosły ostateczne zwycięstwo. Przełamanie obrony niemieckiej otworzyło drogę na Rzym.

Po krótkim odpoczynku i reorganizacji II Korpus prowadził ciężkie walki nad Adriatykiem zakończone zdobyciem miasta i portu w Ankonie (czerwiec - lipiec 1944).

Następnie żołnierze II Korpusu uczestniczyli w dalszych walkach na terenie Włoch przełamując "Linie Gotów" (lipiec - wrzesień 1944), kontynuując ofensywę w Apeninach Emiliańskich (październik 1944 - styczeń 1945), uczestnicząc w bitwie nad rzeką Senio (styczeń - kwiecień 1945) i kończąc kampanię włoską zdobyciem Bolonii 21 kwietnia 1945.

W momencie zakończenia wojny II Korpus liczył 55 780 żołnierzy na froncie i 36 500 w bazie na południu Włoch. Straty II Korpusu w kampanii włoskiej wyniosły 2301 zabitych 8543, rannych i 535 zaginionych.

II Korpus był nie tylko waleczną jednostką wojskową, ale spełniał też rolę instytucji społeczno-opiekuńczej. Tworzył małe państwo polskie, prowadził działalność oświatową, szkolnictwo, był mecenasem kultury i sztuki, miał liczne wydawnictwa, popierał rozwój sportu.

Pomiędzy żołnierzami II Korpusu i mieszkańcami włoskich miast i wsi wytworzyły się więzy przyjaźni.

Głęboki patriotyzm żołnierzy II Korpusu najtrafniej ujmują dwie sentencje umieszczone na cmentarzu Monte Cassino:

"Przechodniu powiedz Polsce, że byliśmy jej wierni do końca".

"Za Waszą i Naszą wolność my żołnierze polscy oddaliśmy Bogu ducha, ciało ziemi włoskiej a serce Polsce".

I POLACCHI IN ITALIA

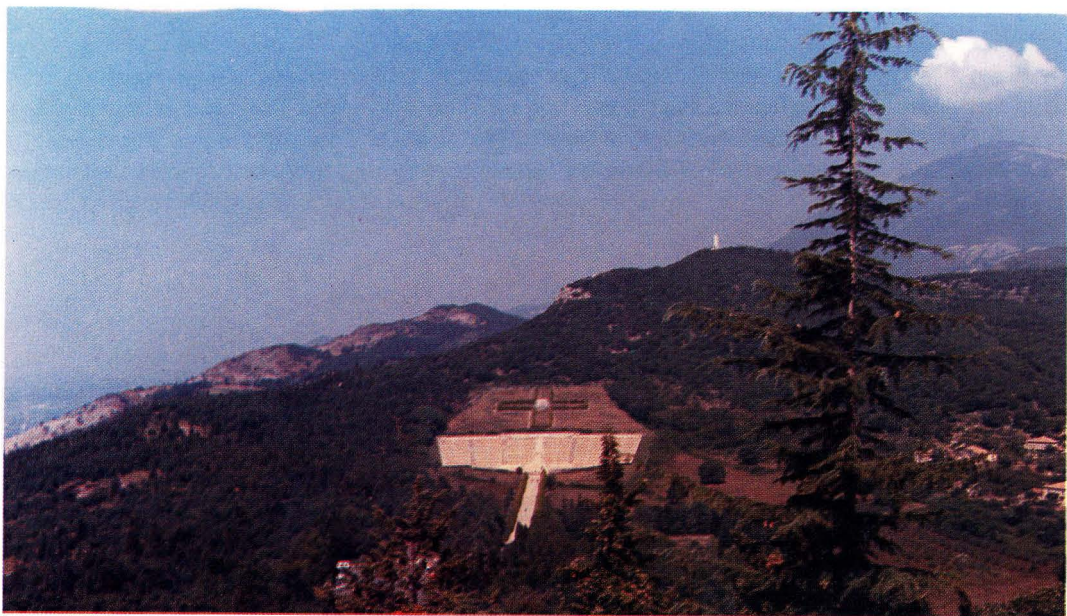
Il 1° Settembre 1939 la Polonia venne attaccata dalle truppe tedesche e il 17 dello stesso mese iniziò l'offensiva delle truppe sovietiche. La Polonia, spartita tra i due aggressori, vide i suoi migliori figli uccisi o caduti in prigionia per lunghi e bui anni dell'occupazione.

Quando nel 1941 il patto firmato fra il Governo russo e il Governo polacco in esilio diede inizio alla liberazione dai lager russi degli ormai decimati prigionieri polacchi, il generale Wladyslaw Anders fece appello ai volontari di organizzarsi e formare l'Armata Polacca. Nel 1943 in Iraq i reparti polacchi giunti dall'Unione Sovietica e dalla Palestina formarono, sotto il comando del generale Anders, il 2° Corpo Polacco. Nell'autunno dello stesso anno il 2° Corpo venne spostato in Palestina, poi in Egitto per sbarcare infine in Italia dove, in collaborazione con le forze alleate, prese parte agli scontri sul fiume Sangro per essere poi spostato ai piedi dell'altura di Monte Cassino.

Dal gennaio al maggio 1944 ai durissimi scontri fra gli alleati e i tedeschi, che contrastavano l'avanzata verso Roma, presero parte le forze armate di sei Nazioni. L'altura su cui sorgeva il celebre monastero benedettino, ritenuta dagli stessi tedeschi una fortezza invincibile, divenne obiettivo dei continui attacchi. Il 2° Corpo Polacco nella notte tra il 17 e il 18 maggio con una vittoriosa offensiva raggiunse le rovine dell'abbazia e aprì infine la via verso Roma, raggiunta il 4 giugno.

Dopo un breve riposo e la riorganizzazione il 2° Corpo riprese l'offensiva, prendendo parte attiva alla liberazione di Ancona, poi agli scontri degli Appennini Emiliani, sul fiume Senio per finire la campagna italiana con la liberazione di Bologna.

Alla fine della guerra il 2° Corpo contava 55780 soldati in linea e 36.500 soldati radunati nelle basi dell'Italia Meridionale. Le perdite riportate nella campagna d'Italia assommarono a 2.301 caduti, 8.543 feriti e 535 dispersi.

WOJSKOWY CMENTARZ POLSKI W S. LAZZARO DI SAVENA (BOLONIA)

Położony wzdłuż ulicy Emilia di Levante na obrzeżach Bolonii. Pochowano w nim 1.441 Polaków poległych w ostatnich miesiącach wojny we Włoszech.

Duża płaszczyzna cmentarza zasłana białymi krzyżami z travertynu jest zdominowana przez centralny podest przy wejściu, na którym znajduje się ołtarz z wysokim portykiem i 8 smukłymi filarami. Na tyłach podestu została wykuta krypta wraz z tablicą, która przypomina poświęcenie walecznych żołnierzy polskich we Włoszech. W głębi znajduje się prostokątny basen z fontanną pośrodku.

IL CIMITERO MILITARE POLACCO DI S. LAZZARO DI SAVENA (BOLOGNA)

Si trova lungo la Via Emilia di Levante, alla periferia della città di Bologna e custodisce le salme di 1.441 polacchi caduti nelle ultime fasi della guerra in Italia.

La grande distesa ordinata di croci bianche di travertino è dominata dal ripiano centrale, verso l'ingresso, ove si trova l'altare sotto un alto portico con 8 snelli pilastri. Alle spalle del ripiano è stata ricavata una cripta con lapidi che rievocano il sacrificio dei valorosi combattenti polacchi in Italia.

Sul fondo una vasca rettangolare con al centro una zampillante fontana.

POLSKI CMENTARZ WOJSKOWY W LORETO.

Znajduje się tam 1.100 polskich grobów żołnierzy poległych w rejonie Adriatyku w drugiej połowie 1944 roku.

Cmentarz znajduje się na wschodnim zboczu pagórka, na którym wznosi się wyniośle sanktuarium Loreto.

Każdy grób oznaczony jest krzyżem z trawertynu z danymi o poległym. Liczne róże tworzą niepowtarzalny, mistyczny klimat kompleksu cmentarnego będącego pod szczególną opieką Sióstr ze Zgromadzenia Świętej Rodziny z Nazareth.

IL CIMITERO MILITARE POLACCO DI LORETO

Vi sono raccolte 1.100 salme dei polacchi caduti nei combattimenti svolti nel settore Adriatico nella seconda metà del 1944.

Il cimitero si trova sulle pendici orientali del colle ove sorge il grande santuario di Loreto. Ogni tumulo è contrassegnato dalla croce di travertino con le generalità del caduto. Numerose piante di rose conferiscono un tono mistico al complesso cimiteriale sottoposto alla particolare vigilanza delle Suore della Sacra Famiglia di Nazareth.

POLSKI CMENTARZ NA MONTECASSINO.

Najważniejszy i o największym znaczeniu symbolicznym cmentarz we Włoszech.

Miejsce spoczynku 1.051 Polaków poległych podczas bitwy o Montecassino.

Usytuowany jest w niecce położonej na północ od majestatycznego Opactwa. Dojście szeroką aleją, która odchodzi w bok od drogi prowadzącej w pobliże klasztoru.

Kwatery zawierające po 6 grobów, rozłożone są symetrycznie po obu stronach centralnie położonych schodów prowadzących na płaszczyznę, gdzie stoi Ołtarz oraz grób Arcybiskupa Polowego Józefa Gawiny, zmarłego na wygnaniu w 1964 r. Pośrodku półokręgu prowadzącego do kwater wzniesiono nagrobek mieszczący prochy Generała Andersa, które w roku 1970 zostały uroczystie przewiezione z Wielkiej Brytanii przez jego współtowarzyszy walk.

Nad wielkim trapezem cmentarza widnieje ogromny krzyż z zieleni z wizerunkiem orła, symbolu Polski, wyrzeźbionym na ogromnej płycie marmurowej podtrzymywanej przez skalne bloki.

Powyżej, na wysokości 975 m, kombataneci polscy wzniesli ważny kompleks monumentalny obejmujący olbrzymi obelisk poświęcony pamięci poległych żołnierzy 3 Dywizji Strzelców Karpackich. Na obelisku wzruszający napis:

"ZA NASZĄ I WASZĄ WOLNOŚĆ MY ŻOŁNIERZE POLSCY
ODDALIŚMY BOGU DUCHA, CIAŁO ZIEMI WŁOSKIEJ
A SERCA POLSCE".

Na cokole wyryto nazwiska 1.115 żołnierzy bohaterskiej Dywizji, poległych w różnych etapach kampanii włoskiej.

Po prawej stronie pomnika ogromna marmurowa mapa przedstawiająca końcową bitwę o zdobycie Montecassino.

IL CIMITERO MILITARE POLACCO DI MONTECASSINO

E' il più importante e significativo dei cimiteri polacchi in Italia. Vi sono riunite le salme di 1.051 polacchi, caduti nella dura battaglia di Montecassino.

Si trova in una conca a nord della maestosa Abbazia e vi si accede da un viale che si stacca dalla rotabile, nei pressi del monastero.

I tumuli sono raggruppati in 6 riquadri disposti simmetricamente ai lati della gradinata centrale; questa termina nel ripiano con l'Altare e la tomba dell'arcivescovo Castrense, Yozef Gawlina, deceduto in esilio nel 1964. Al centro dell'emiciclo di ingresso ai riquadri, è stata eretta la tomba con la salma dei Gen. Anders che i suoi commilitoni hanno solennemente trasportato dalla Gran Bretagna nel 1970.

Il grande trapezio cimiteriale è sormontato da una vistosa croce costituita da arbusti verdi con al centro l'aquila, simbolo della Polonia, scolpita su una grande lastra di marmo sorretta da blocchi rocciosi.

Più a monte, sulla cima a quota 975, i combattenti polacchi hanno costruito un importante complesso monumentale con un grande obelisco che ricorda i caduti della 3° Divisione "Strzelcow Karpackich". Su una faccia dell'obelisco la commovente epigrafe:

"PER LA NOSTRA E LA VOSTRA LIBERTA',
NOI SOLDATI POLACCHI DEMMO L'ANIMA A DIO,
I CORPI ALLA TERRA D'ITALIA,
ALLA POLONIA I CUORI".

Nel basamento dell'obelisco e del complesso monumentale sono incisi i nomi dei 1.115 militari dell'eroica divisione, caduti nelle varie fasi della guerra lungo la penisola italiana.

Sulla destra del monumento una grande mappa illustra sul marmo la battaglia finale per la conquista di Montecassino.

POLSKI CMENTARZ WOJSKOWY W CASAMASSIMA

Położony 2 km na północ od miasta Casamassima wzdłuż drogi głównej nr 100 z Bari do Taranto.

Mały cmentarz o kształcie prostokąta położony jest między charakterystycznymi otaczającymi go winnicami.

Pochowano w nim 431 poległych Polaków w pojedynczych grobach ułożonych w kwatery otoczone alejkami i szpalerami kwitnących krzewów.

W centrum wznosi się monumetalny ołtarz poświęcony poległym i Matce Bożej patronce Narodu Polskiego.

IL CIMITERO MILITARE POLACCO DI CASAMASSIMA

Si trova due km a Nord dell'abitato di Casamassima, lungo la strada Statale n. 100 da Bari per Taranto.

Il piccolo cimitero, ricavato in uno spiazzo rettangolare tra i caratteristici vigneti circostanti, custodisce le salme di 431 caduti polacchi: sono tumulate in tombe singole, ordinate in riquadri delimitati da vialetti, siepi e piante di fiori.

Al centro si eleva un monumentale altare dedicato ai caduti ed alla Madonna, patrona nazionale.

